

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Jana Kranecová

Prameny a normy finančního práva

Prameny

■ Materiální

- odpověď na otázku odkud se právo vzalo
- Proč došlo k regulaci společenského chování finančněprávní normou

■ Formální

- právní normy v nichž se nachází platné právo
- právní normy, které regulují finančněprávní vztahy

Materiální prameny FP

- Potřeby a zájmy společnosti prezentované hospodářskou politikou státu
- Principy uplatněného typu ekonomiky
- Právní kultura, tradice, úroveň politického a ekonomického vědomí
- Mezinárodní závazky, harmonizační a obdobné procesy

Specifické principy tvorby finančního práva

- Principy typu ekonomiky
- Předvídání krátkodobých a dlouhodobých následků FP regulace
- Zohlednění vazeb norem v rámci systému FP
- Omezení vlivů výkyvu v hodnotě peněz na stabilitu norem finančního práva
- Plynulost změn ve výši finančních dávek
- Ochrana zájmu většiny před lobby
- Respektování terminologie
- Úroveň právního a ekonomického vědomí adresátů FPN
- Respektování závazků ČR

Formální prameny FP

- Obecně závazné normativní akty
 - Hierarchické uspořádání
 - Typické pro kontinentální systém
 - a) Primární
 - b) Sekundární - konkretizují primární
- Obecné principy práva
- Normy mezinárodního práva
- Normy práva EU

Primární obecně závazní normativní akty

- ústavní pořádek
- zákony
- obecně závazné vyhlášky obcí v samostatné působnosti

Sekundární obecně závazní normativní akty

- Nařízení vlády
- Vyhlášky ČNB
- Vyhlášky a opatření ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy
- Nařízení orgánů ÚSC v přenesené působnosti

Nenormativní akty finanční správy heteronomní povahy

- nejsou pramenem práva ve formálním smyslu
- Normy vydané státem nebo státem aprobované
- Pokyny ministerstev, výzvy, doporučení, programy, metodické pokyny atd.
- Účel:
 - Vyplnění mezer v právu
 - Sjednání interpretace

Normy finančního práva

Specifika norem finančního práva

- Normy finančního práva slouží realizaci hospodářské a finanční politiky státu.
- Finanční právo představuje nástroj dosažení v politice vyřčených cílů, přičemž jeho normy mají stimulovat dosažení předpokládaného chování.

Formální znaky finančněprávních norem

■ Původ

- Právní kultura
- Zakotvení legislativního procesu

■ Publikace

- Sbírka zákonů
- Oznámení o vydání
 - Věstník ČNB
 - Finanční zpravodaj

Materiální znaky finančněprávních norem

- Regulativnost
 - Schopnost regulovat určité chování
- Právní závaznost
 - Ne doporučení
- Obecnost
 - V předmětu právní regulace
 - V subjektu právní regulace
- Vynutitelnost

Struktura finančněprávních předpisů

- Základní pojmy
- Adresáti
- Regulace práv a povinností
- Procesní ustanovení
- Správní sankce
- Přejícná ustanovení
- Derogační klauzule
- Účinnost předpisu

Struktura finančněprávní normy

- Antecedent = podmiňující skutková část
- Konsekvent = normativní část
 - Taxa = součást konsekventu - částka v penězích, která má být uhrazena nebo vyplacena

Druhy finančněprávních norem

- a) Podle hierarchie
- b) Podle vnitřního systému FP
- c) Z teritoriálního hlediska

Realizace norem

- Přímá - adresát normy jedná ve shodě s dispozicí a při této realizaci nepotřebuje činnost jiného subjektu (např. vedení účetnictví)
- Aplikace
 - mocenská aplikace orgánem finanční správy
 - autoaplikace

Interpretace

= Výklad pravidla chování resp. celého předpisu

- Soukromá
- Legální - u nás se nepoužívá
- Judikatura
- Doktrinální

Děkuji za pozornost 😊